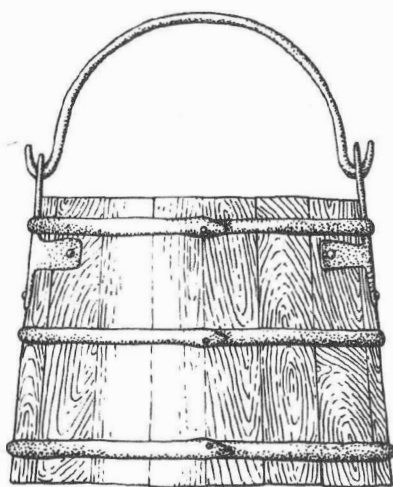

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1984

BRNO 1987

ného tvaru, s ohništěm při okraji a kusy železné strusky v něm i blízkém okolí. Na základě keramického materiálu jej můžeme klást do starší fáze slovanského osídlení, tj. do 9. stol. Zdá se být vůbec typické pro tuto fázi, že sídelní objekty jsou zde povrchové - jen mělce prošlapané podlahy, kdežto všechny zatím zjištěné objekty zahloubené mají charakter výrobní.

Sonda S 17 byla vytyčena ve vzdálenosti cca 10 m od hrany příkopu /měřeno v nejužším místě/, dělícího akropoli od prvního předhradí. Byla vedena kolmo na val ve směru SZ-JV, a to v délce 32 m a šířce 1,5 m k jeho vnitřní patě. Zjištěny byly opět dvě kulturní vrstvy, i když nepoměrně slabší než na akropoli, rostlý terén se objevil již v hloubce 40 - 50 cm. Zachycené dva objekty č. 30 a 31 s křivými jamkami jsou sídelního charakteru a nalezená keramika je datuje do starší fáze slovanského osídlení.

Ze zborceného profilu staré sondy /1978/ byla vyzvednuta 32 cm dlouhá štíhlá železná sekera, kterou můžeme přiřadit k sekerám typu Piotrawin.

Grabung auf dem Burgwall Chotěbuz-Podobora bei Český Těšín im Jahre 1984 /Bez. Karviná/. In der heurigen Saison verlief die Grabung auf der ersten Vorburg, wo ein Wall-schnitt durchgeführt und Sonde S 17 gelegt wurde, deren Ziel es war, die Fläche des Burgwalles in NW-SO Richtung zu durchschneiden.

Der Wallschnitt erbrachte die Feststellung, dass der Wall ohne Innenkonstruktion, auf einer Schicht aus HC-HD liegend, hallstattzeitlichen Ursprunges ist und von der Innenseite durch eine 80 - 100 cm breite Steinberme fixiert war. Die Slawen richteten später den Wall auf dem Gipfel her, von der Innenseite /in einer Höhe von 60 cm von der heutigen Oberfläche/ errichteten sie dann einen Weg - Korridor ?? aus Halbböhlen, die knapp nebeneinander gelegt waren.

In Sonde S 17 stellte man wiederum zwei Kulturschichten, eine hallstattzeitliche und eine slawische fest, auch wenn unverhältnismässig seichter als auf der Akropolis. Man erfasste auch zwei Siedlungsobjekte mit Keramik aus dem 9. Jahrhundert.

Ebenfalls hat man eine lange schlanke eiserne Axt gefunden, die wir zu den Axten des Types Piotrawin reihen können.

ZÁCHRANNÝ ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM V OPAVĚ /okr. Opava/

Pavel Kouřil, Hana Teryngerová, AŮ ČSAV Brno

V prosinci roku 1984 byl zahájen v Opavě, v rohovém prostoru, který svírá Kolářská ulice s ulicí Na Hradbách, záchranný archeologický výzkum, vyvolaný výstavbou nového domu OPBH a přilehlých garáží. Parcela se nachází uvnitř hradeb středověké Opavy, nedaleko jejího centra, v místě předpokládané židovské čtvrti.

Při bagrování základů se pod novověkou navážkou narazilo v hloubce cca 80 - 100 cm na kulturní vrstvu a objekty s četným středověkým, ale i mladším, především keramických materiálem.

Zatím začištěná plocha rozměru 6 x 5 m přinesla odkrytí 4 objektů, představujících 3 fáze osídlení. Nejmladší fázi, kterou prozatím můžeme rámcově datovat do 17. - 18. stol., překrýval ještě kanál z břidlicových ploten. Objekty, pokud nebyly ve vzájemné superpozici, se zahlubovaly do černé kompaktní vrstvy s nálezy 13. - 14. stol. Dva z nich, nepravidelného půdorysu a kotlovitého dna, měly stěny vydřeveny z fošen a obsahovaly materiál 13., spíše však již 14. stol. Nalezen byl i tavicí tyglík s dvojitým pláštěm a natavenými slitky kovu na vnitřní straně, který můžeme klást do 14. stol.

V současné době nemůžeme ještě vyvozovat definitivnější závěry, přesto se však zdá, že máme v nejstarší fázi /13. - 15. stol./ co činit s objekty výrobního a hospodářského charakteru, umístěnými za objekty obytnými, budeme-li ovšem alespoň z části předpokládat, že dnešní uliční zástavba respektuje i zástavbu středověkou.

Archäologische Rettungsgrabung in Opava /Bez. Opava/. Ende des Jahres 1984 begann die Rettungsgrabung unweit des Zentrums, im Inneren der Stadtmauern des mittelalterlichen Opava. Die Objekte, die vorläufig drei Besiedlungsphasen vorstellen, können wir in einer breiten Zeitspanne vom 13. - 18. Jahrhundert datieren. Die Ältesten von diesen sind höchstwahrscheinlich Produktions- und Wirtschaftsobjekte.

POVRCHOVÝ PRŮZKUM HRADU HLUBOKÝ /k.ú.z. Nepřívaz, okr. Olomouc/

Pavel Kouřil, AŮ ČSAV Brno, Miroslav Plaček, Strážnice

/Obr. 22/

Zbytky hradu Hluboký prozkoumané v srpnu 1984, se nacházejí na nejvyšším místě skalnaté ostrožny jižně od železniční stanice Hrubá Voda. Poměrně široká a plochá šíje je překopána šíjovým příkopem lemovaným dvěma valy, z nichž druhý ohraničuje ze dvou přístupnějších stran trojúhelnou dispozici hradu. V za-

obleném jihovýchodním rohu jsou reliéfní stopy dřevohlinitých opevnění vystupujících z valu a chránících střelbou přilehlé úseky valu. Na vstupní straně je za valem nevelká plošina předhradí se zbytkem kamenné zástavby /budovy?/ spojená s pahorkem hradu násypem, sloužícím k odvozu stavebního materiálu. Vstup do trojúhelníka hradního jádra byl pod štíhlou válcovou věží / ϕ cca 8 m, při tl. zdi 1,6 m/, jejíž vnitřní prostor mohl být obytný. Na západě, kde spadá skalisko svisle dolů, stával palác dlouhý přibližně 35 m a asi 9 m široký, z něhož a z ohrady nádvoří se dochovaly nepatrné zbytky zdí. Ty jsou také jedinými pozůstatky parkánu, který na jihu a jihovýchodě jádro hradu obklopoval. Za skaliskem na severu, na něž navazuje podélný val, spadá volně ostrý hřeben do údolí.

První zmínkou o hradu je listina, jíž r. 1351 zdědil zřejmě soukromý hrad biskupa Jana Volka Karel IV. a r. 1382 jej markrabě Jošt dal Lackovi z Kravař¹. Za husitských válek se hradu v lednu r. 1425 zmocnil husitský válečník Dobeška z Tvorkova² a v roce 1426 byl dobyt Albrechtovým vojskem³. Dále se uvádí r. 1437 jen zboží hlubocké a r. 1447 výslovně hrad zbořený⁴. Další zmínky o Hlubokém z roku 1480 a 1492 jsou již jen reminiscencí na původní stav⁵, neboť po zničení r. 1426 již nebyl obnoven, o čemž svědčí i deskový zápis z r. 1490, kdy se hovoří opět o hradu zbořeném⁶.

Nečetnou keramickou kolekcí získanou povrchovým sběrem můžeme rámcově klást do 14.-15. stol. Většina střepů je robena nálepkou technikou, převažuje šedá barva vypálení, světlý střep je v menšině. Hmota je převážně středně hrubá ostřená, některé artefakty hrubších nádob obsahují rovněž zrnka tuhy. Jediný získaný okraj patří okruží, dna mají stopy podsýpky i odříznutí, výzdoba pouze hustými obvodovým rýžkováním, jeden zlomek nese linku červeného malování, dva pak na vnější straně hnědou polevu⁷.

Získány byly i dvě neúplné dlaždice patrně bez výzdoby o výšce 3,5 cm, vypálené do terakotové barvy a masívní hrot střely kuše s tulejkou čtvercového průřezu těla. Zaregistrovány byly také hručky silně vápenité malty.

Poznámky:

1 CDM VIII, 90, č. 123; CDM XI, 198, č. 229.

2 A. Ferulík, Hrad Hluboký, Vlastivědný věstník moravský X, 1955, 64.

3 Tamtéž, str. 65. Článek je dosud jediným seriózním zpracováním dějin hradu. Bohužel se autor nevyhnul představám o sběhu lidu, budování vozové hradby a spouštění vozů s kamením do řad nepřátel, což vzhledem k terénu a dalším okolnostem patří do oblasti fikce.

4 L. Hosák - R. Šrámek, Místní jména na Moravě a ve Slezsku II, Praha 1970, 263; ZDO X, 665.

5 ZDO XII, 110, f 18; ZDO XIV, 10, f 2.

6 ZDO XIII, 34, F 4v.

7 Dle sdělení Dr. V. Dohnala, CSc. je v KVM Olomouc uloženo z Hlubokého pět atypických fragmentů keramiky.

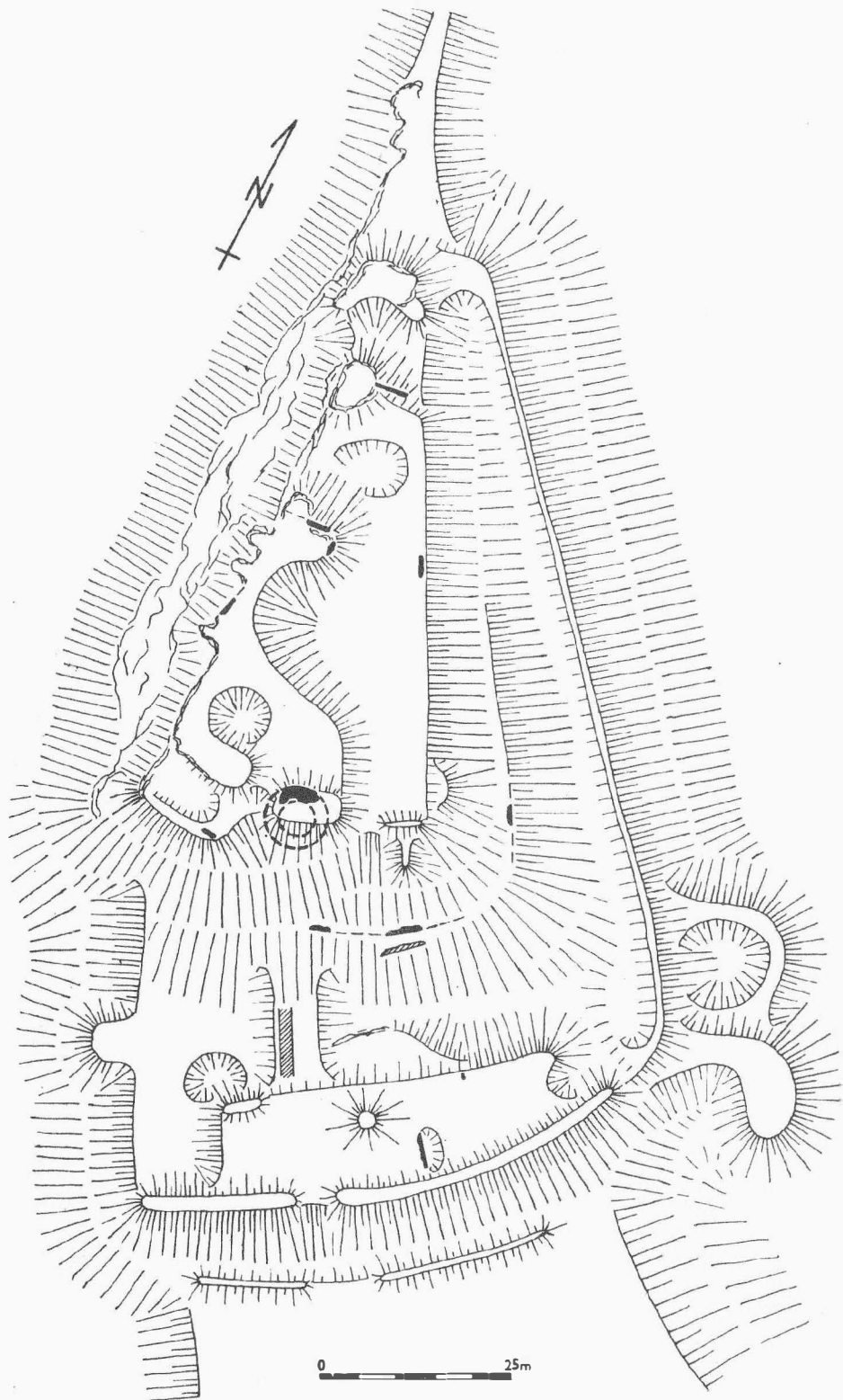
Oberflächenuntersuchung der Burg Hluboký, Katastralgebiet Nepřívaz /Bez. Olomouc/. Überreste der Burg befinden sich auf der höchsten Stelle der Sporenlage südlich von der Eisenbahnstation Hrubá Voda. Die Burg und besonders der eigentliche Kern hat eine dreieckige Disposition mit einem schlanken zylinderförmigen Turm /Durchmesser ca. 8 m, Stärke der Mauer 1,6 m/ an der Spitze, der vielleicht auch eine Wohnfunktion erfüllen konnte, hinter ihm stand der Palast mit den Ausmassen von ca. 35 x 9 m. Die erste Erwähnung von der Burg ist aus dem Jahre 1351, wobei sie im Jahre 1447 als ausgesprochen gewüstet angeführt wird. Das spärliche keramische Material, durch Lesefunde gewonnen, können wir rahmenhaft in das 14. - 15. Jahrhundert datieren.

REVISIONSUNTERSUCHUNG DER BURGUM BRUNTÁL UND ŠUMPERK UND ZWEI UNBEKANNTE MITTELALTERLICHE FORTIFIKATIONEN /Bez. Bruntál, Bez. Šumperk/

Pavel Kouřil, AÚ ČSAV Brno

Im Mai 1984 führte die Expositur in Opava eine Revisionsuntersuchung der Burgen Luginsland, Fulštejn, Quingburg, Kobrštejn, Leuchtenštejn, Edelštejn, Žulová und Kaltenštejn durch, wobei man zwei bisher unbekannt kleine mittelalterliche Fortifikationen entdeckte, die im Bereich des Bezirkes Bruntál liegen.

Die erste befindet sich 1 km östlich von der Niederlassung Artmanov im Kataster der Gemeinde Třemešné, die zweite ist in nächster Nähe des linken Ufers der Černá Opava, 500 m nördlich von der Försterei Drakov und 3,5 km südwestlich von Heřmanovice situiert.

Obr. 22.
Hrad Hluboký /k.úz. Nepřívaz, okr. Olomouc/. Půdorysná dispozice zbytků hradu. - Grundrissdisposition
der Burgüberreste. Kresba - Zeichnung: M. Plaček.

PŘEHLED VÝZKUMU 1984

Vydává :	Archeologický ústav ČSAV, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef Poulík
Redaktoři:	Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová, P. Šindelář, B. Klíma, M. Plaček, J. Svoboda
Na titulním listě:	rekonstrukce vědérka ze slovanského hradiska Břeclav-Pohansko
Tisk:	VH 103 ZO Svazarmu Brno
Evidenční číslo:	ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis:	450 kusů - neprodejné